Střední škola řemesel a služeb Jablonec nad Nisou

Informace a kritéria hodnocení

Písemná práce z českého jazyka a literatury

Písemnou prací z českého jazyka a literatury se rozumí vytvoření souvislého textu odpovídajícího slohové práci, jehož minimální rozsah je 250 slov; písemná práce trvá nejméně 110 minut včetně času na volbu zadání.
Pro písemnou práci ředitel školy stanoví nejméně 4 zadání, která se žákům zpřístupní bezprostředně před zahájením zkoušky. Po zahájení zkoušky si žák 1 zadání zvolí. Zadání písemné práce obsahuje název zadání, způsob zpracování zadání a popřípadě výchozí text k zadání. Součástí výchozího textu k zadání může být i obrázek, graf.

Písemná práce

Žák prokáže osvojení následujících dovedností:

1.1 vytvoří text podle zadaných kritérií
● zpracuje v písemné práci zadané téma;
● orientuje se v komunikační situaci vymezené zadáním písemné práce;
● zvolí formu písemného projevu adekvátní účelu textu;
● využije znalostí základních znaků funkčních stylů, slohových postupů a útvarů;
● využije informace z výchozích textů (např. textů, grafů, tabulek);

1.2 dovede v písemném projevu funkčně použít jazykové prostředky
● využívá znalostí jazykové normy a kodifikace (pravopis, morfologie, slovotvorba);
● použije jazykové prostředky adekvátní dané komunikační situaci / danému slohovému útvaru;
● prokáže šíři a pestrost slovní zásoby;
● používá pojmenování v odpovídajícím významu

1.3 uplatňuje zásady syntaktické a kompoziční výstavby textu
● ovládá zásady výstavby větných celků;
● respektuje formální prostředky textové návaznosti;
● uplatňuje znalost kompozičních principů při tvorbě textu;
● vytvoří myšlenkově ucelený, strukturovaný a koherentní text.

Hodnocení písemných prací

Stupeň 1 - Text plně odpovídá zadanému tématu a zadané komunikační situaci, zadanému slohovému útvaru a je zpracováno plně funkčně.
Pravopisné a tvaroslovné chyby se téměř nevyskytují (1-2 chyba)
Slovní zásoba je bohatá, rozmanité lexikální prostředky jsou plně funkční. V textu se nevyskytují nevhodně volené výrazy.
Výstavba větných celků je promyšlená.

Kompozice textu je precizní, text je vhodně členěn a logicky uspořádán, argumentace je velmi vyspělá.

Stupeň 2 - Text odpovídá zadanému tématu a zadané komunikační situaci, zadanému slohovému útvaru.
Pravopisné a tvaroslovné chyby se téměř nevyskytují (3 - 4 chyby)
Slovní zásoba je spíše bohatá, rozmanité lexikální prostředky jsou téměř vždy funkční.
V textu se jen ojediněle vyskytne výraz, který je nevhodně volený vzhledem k označované skutečnosti. Volba slov a slovních spojení nenarušuje porozumění textu
Výstavba větných celků a kompozice je promyšlená, text je vhodně členěn a logicky uspořádán, argumentace je srozumitelná.

Stupeň 3 - Text v zásadě odpovídá zadanému tématu a zadané komunikační situaci, zadanému slohovému útvaru.
Pravopisné a tvaroslovné chyby se objevují místy (5 – 7 chyb). Chyby v zásadě nemají vliv na čtenářský komfort adresáta.
Slovní zásoba je vzhledem ke zvolenému zadání postačující, ale nikoli potřebně pestrá a bohatá.
V textu se místy vyskytují výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti.
Volba slov a slovních spojení v zásadě nenarušuje porozumění textu.
Výstavba větných celků je v zásadě promyšlená a syntaktické prostředky jsou vzhledem ke komunikační situaci v zásadě funkční.
Místy se v textu objevují syntaktické nedostatky.
Nedostatky mají místy vliv na čtenářský komfort adresáta.
Kompozice textu je v zásadě vyvážená.
Text je až na malé nedostatky vhodně členěn a logicky uspořádán.
Argumentace je v zásadě srozumitelná.
Organizace textu v zásadě nemá vliv na čtenářský komfort adresáta.

Stupeň 4 - Text se od zadaného tématu v některých pasážích odklání a/nebo jsou některé textové pasáže povrchní.
Text vykazuje nedostatky vzhledem k zadané komunikační situaci a zadanému útvaru.
Pravopisné a tvaroslovné chyby se vyskytují často (8 - 10 chyb). Některé chyby mají vliv na čtenářský komfort adresáta.
Slovní zásoba je spíše chudá. V textu se často vyskytují výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti. Volba slov a slovních spojení občas narušuje porozumění textu.
Výstavba větných celků je spíše jednoduchá, nebo přetížená. Syntaktické nedostatky se v textu vyskytují občas. Nedostatky mají občas vliv na čtenářský komfort adresáta.
Kompozice textu je spíše nahodilá.
V členění textu se často vyskytují nedostatky.
Argumentace je občas nesrozumitelná.
Organizace textu má vliv na čtenářský komfort adresáta.

Stupeň 5 - Text se nevztahuje k zadanému tématu. Text prokazatelně nevykazuje charakteristiky zadaného útvaru a reaguje na jiné vymezení komunikační situace.
Pravopisné a tvaroslovné chyby se vyskytují ve vysoké míře (11 a více chyb)
Chyby mají zásadní vliv na čtenářský komfort adresáta.
Slovní zásoba je nemotivovaně chudá až primitivní. V textu se vyskytují ve vysoké míře výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti. Volba slov a slovních spojení zásadně narušuje porozumění textu.

Výstavba větných celků je nemotivovaně jednoduchá až primitivní, nebo je ve vysoké míře přetížená. Syntaktické nedostatky se v textu vyskytují ve vysoké míře. Nedostatky mají zásadní vliv na čtenářský komfort adresáta.
Kompozice textu je nepřehledná. V členění textu se ve větší míře vyskytují nedostatky. Argumentace je ve větší míře nesrozumitelná. Adresát musí vynaložit úsilí, aby se v textu zorientoval.

Ústní zkouška

Žák odevzdává řediteli školy seznam 20 literárních děl sestavený na základě kritérií pro výběr maturitních zadání k ústní zkoušce v termínu do 31. 3. 2023 pro jarní zkušební období a do 30. června 2023 pro podzimní zkušební období. Žákův seznam je zároveň seznamem jeho maturitních zadání, resp. seznamem pracovních listů, z nichž si žák před zkouškou losuje jeden. Pracovní list dostává žák až po vylosování zadání, ústní zkoušku koná s pracovním listem. V průběhu ústní zkoušky není žákovi dovoleno používat žádné pomůcky vyjma pracovního listu a psacích potřeb.
Seznam literárních děl a pravidel pro výběr je od konce září na stránkách školy.

Bezprostředně před zahájením přípravy k ústní zkoušce si žák vylosuje číslo pracovního listu. Příprava k ústní zkoušce trvá 20 minut. Ústní zkouška trvá nejdéle 15 minut. V jednom dni nelze losovat dvakrát pracovní list ke stejnému literárnímu dílu. Neodevzdá-li žák do 31. 3., resp. do 30. 6. vlastní seznam literárních děl, losuje si u zkoušky z pracovních listů ke všem dílům maturitního seznamu literárních děl pro daný obor vzdělání. Ústní zkouška se uskutečňuje formou řízeného rozhovoru s využitím pracovního listu obsahujícího úryvek nebo úryvky z konkrétního literárního díla. Ředitel školy zajistí pracovní listy pro žáky k dílům z jejich vlastních seznamů literárních děl. Součástí pracovního listu je i zadání ověřující znalosti a dovednosti žáka vztahující se k učivu o jazyce a slohu.

Žák, který koná maturitní zkoušku z českého jazyka a literatury, prokáže osvojení následujících vědomostí a dovedností:

2.1 analyzuje umělecký text
● využije vědomosti získané přečtením celého díla, z něhož pochází výňatek;
● zasadí výňatek do kontextu díla;
● nalezne v textu motiv, téma;
● charakterizuje vypravěče / lyrický subjekt, postavy;
● rozezná vyprávěcí způsoby, rozliší dialog a monolog (včetně vnitřního monologu);
● rozezná typy promluv (přímá řeč, nepřímá řeč, polopřímá řeč, neznačená přímá řeč);
● orientuje se v časoprostoru díla i konkrétního výňatku;
● charakterizuje kompoziční výstavbu díla i konkrétního výňatku;
● analyzuje jazykové prostředky a jejich funkci v textu;
● rozliší vázaný a volný verš;
● určí typ rýmového schématu a jeho pojmenování (sdružený, střídavý, obkročný, přerývaný);
● rozezná na základě textu charakteristické rysy literárních druhů a žánrů;

2.2 charakterizuje literárněhistorický kontext literárního díla

● zařadí literární dílo do kontextu autorovy tvorby, do literárního / obecně kulturního kontextu;

2.3 analyzuje neumělecký text
● přiřadí text k funkčnímu stylu, slohovému útvaru, určí slohový postup (slohové postupy);
● postihne hlavní myšlenku textu;
● oddělí podstatné a nepodstatné informace;
● analyzuje jazykové prostředky a jejich funkci v textu;
● charakterizuje kompoziční výstavbu výňatku;
● rozezná různé možné způsoby čtení a interpretace textu;
● charakterizuje komunikační situaci vytvářenou textem (např. adresát, účel, funkce);

2.4 formuluje výpovědi v souladu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury.

Hodnocení ústní zkoušky

Stupeň 1 Sdělení zcela odpovídá zadání, nedostatky se nevyskytují. Pomoc zkoušejícího není nutná. Analýza textu je výborná. Tvrzení jsou výborně doložena konkrétními textovými pasážemi.
Výpověď je v souladu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury, nedostatky se téměř nevyskytují.
Projev je plynulý a vhodně strukturovaný, nedostatky se téměř nevyskytují. Argumentace je výborná.

Stupeň 2 Sdělení odpovídá zadání, nedostatky se objevují ojediněle. Pomoc zkoušejícího je nutná ojediněle. Analýza textu je velmi dobrá. Tvrzení jsou velmi dobře doložena konkrétními textovými pasážemi. Pomoc zkoušejícího je nutná ojediněle.
Výpověď je v souladu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury, nedostatky se objevují ojediněle. Projev je plynulý a vhodně strukturovaný, nedostatky se objevují ojediněle. Argumentace je velmi dobrá.

Stupeň 3 Ve sdělení se občas objevují nedostatky. Pomoc zkoušejícího je nutná občas. Analýza textu je dobrá. Tvrzení jsou dobře doložena konkrétními textovými pasážemi.
Výpověď je občas v rozporu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury. Projev není občas plynulý, v jeho strukturaci se občas vyskytují nedostatky. Argumentace je dobrá.

Stupeň 4 Ve sdělení se ve větší míře vyskytují nedostatky. Pomoc zkoušejícího je nutná ve větší míře. Analýza textu je dostatečná. Tvrzení jsou dostatečně doložena konkrétními textovými pasážemi.
Výpověď je ve větší míře v rozporu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury. Projev není plynulý, v jeho strukturaci se ve větší míře vyskytují nedostatky. Argumentace je dostatečná.

Stupeň 5 Ve sdělení se ve vysoké míře vyskytují nedostatky. Pomoc zkoušejícího je nutná ve vysoké míře. Analýza textu je nedostatečná. Tvrzení jsou nedostatečně doložena konkrétními textovými pasážemi.
Výpověď je ve vysoké míře v rozporu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury. Projev není plynulý, v jeho strukturaci se ve vysoké míře vyskytují nedostatky.
nebo Projev nelze hodnotit, žák téměř nebo vůbec nekomunikuje. Argumentace je nedostatečná.

Hodnocení písemné práce tvoří 40 % a hodnocení ústní zkoušky 60 % celkového hodnocení zkušebního předmětu.
Žák vykoná zkoušku úspěšně, pokud úspěšně vykoná všechny části dané zkoušky.